

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa
Zavod za školstvo Republike Hrvatske
Hrvatsko društvo klasičnih filologa

ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

**DRŽAVNO NATJECANJE IZ POZNAVANJA
KLASIČNIH JEZIKA**

u kategoriji

LATINSKI JEZIK

za

KLASIČNE GIMNAZIJE

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod:

31		%
-----------	--	----------

II. Pitanja:

8		%
----------	--	----------

Ukupni broj bodova:

39		%
-----------	--	----------

Članovi državnog povjerenstva:

1. _____

2. _____

Franjevačka klasična gimnazija u Sinju

Nadnevak natjecanja: 29. travnja 2005.

PREVEDI ZADANI TEKST (piši na sljedeći list):

U raspravi *De natura deorum* (koja je možda neka vrsta replike na Lukrecijevo djelo *De rerum natura*), **Ciceron** potvrđuje pitagorejsku ideju da poznavanje brojeva i poznavanje kretanja nebeskih tijela omogućava vjeru u postojanje bogova. Predstavlja se, dakle, kao vjernik.

Quid enim potest esse tam apertum tamque perspicuum, cum caelum suspeximus caelestiaque contemplati sumus, quam¹ esse aliquod numen praestantissimae mentis, quo haec regantur? (...)

Quod qui² dubitet, haud sane³ intelligo, cur non idem utrum sol sit an nullus sit dubitare possit. Quid enim est hoc illo evidentius? Quod nisi⁴ cognitum comprehensumque animis⁵ haberemus, non tam stabilis opinio⁶ permaneret nec confirmaretur diuturnitate temporis, nec una cum saeculis aetatibusque hominum inveterascere potuisset. Etenim videmus ceteras opiniones fictas atque vanas diuturnitate extabuisse. Quis enim hippocentaurum fuisse aut Chimaeram putat? (...) Opiniones enim commenta delet dies⁷, naturae iudicia confirmat.

Itaque et in nostro populo, et in ceteris, deorum cultus religionumque sanctitates existunt in dies⁸ maiores atque meliores. Idque evenit non temere nec casu, sed quod et praesentes⁹ saepe di vim suam declarant, ut et apud Regillum¹⁰ bello Latinorum, cum A. Postumius dictator cum Octavio Mamillio Tusculano proelio dimicaret, in nostra acie Castor et Pollux ex equis pugnare visi sunt.

11

¹ **quam** = *nego*

² **quod qui** = *si quis id*

³ **haud sane** = *nipošto*

⁴ **quod nisi** = *nisi id*

⁵ **animis comprehensum habere** *shvaćati, shvatiti*

⁶ **opinio** sc. *deorum*

⁷ **dies** = *tempus*

⁸ **in dies** = *iz dana u dan*

⁹ **praesentes** = *praesentiā (suā)*

¹⁰ **Regillum** sc. *lacum*

ZADACI:

- Nabroji bar tri djelatnosti kojima se bavio M.T. Ciceron: a) _____; b) _____; c) _____
- Navedi razlog uporabe konjunktiva **possit** na početku drugog retka drugog odlomka.

- Od glagolskog oblika **extabuisse** napiši:
 - infinitiv prezenta pasivnog _____
 - particip prezenta aktivnog _____
- Pronađi u prvom odlomku konstrukciju akuzativa s infinitivom i odredi:
 - izraz koji je zahtijeva _____
 - subjekt konstrukcije _____
 - predikat konstrukcije _____

PRIJEVOD:

31	
----	--

TEKST:

31 bod

Quid enim potest esse tam apertum tamque perspicuum,	
Što pak može biti tako jasno i tako očito,	1
cum caelum suspeximus	
kao kad smo podigli pogled prema nebu	1
caelestiaque contemplati sumus,	
i promatrali nebeska tijela,	1
quam esse aliquod numen praestantissimae mentis,	
nego da postoji neko božanstvo najizvrsnijeg uma,	2
quo haec regantur?	
koje nijma upravlja (kojim su ona upravljana)?	1
Quod qui dubitet,	
Ako netko u to sumnja,	1
haud sane intelligo,	
nipošto ne razumijem	1
cur non idem dubitare possit	
zašto jednako tako ne bi mogao sumnjati (ne bi sumnjao)	2
utrum sol sit an nullus sit	
ima li sunca ili nema (postoji li sunce ili ne postoji).	1
Quid enim est hoc illo evidentius ?	
U čemu je ovo (drugo) očitije od onoga (prvoga)?	1
Quod nisi cognitum comprehensumque animis haberemus,	
Da to ne spoznajemo i ne shvaćamo,	1
non tam stabilis opinio permaneret	
ne bi vjera (mišljenje) ostala tako postojana	1
nec confirmaretur diuturnitate temporis,	
niti bi se potvrdila dugotrajnošću vremena,	1
nec inveterascere potuisset	
niti bi se bila mogla ukorijeniti	1
una cum saeculis aetatibusque hominum	
(zajedno) sa stoljećima i ljudskim naraštajima.	1
Etenim videmus diuturnitate extabuisse	
Doista vidimo da su dugotrajnošću nestala	1
ceteras opiniones fictas atque vanas	
druga izmišljena i lažna vjerovanja	1
Quis enim putat hippocentaurum fuisse aut Chimaeram	
Tko pak misli da je postojao hipokentaur ili Himera?	1
Opinionis enim commenta delet dies,	
Vrijeme naime uništava izmišljena vjerovanja,	1
naturae iudicia confirmat.	
a potvrđuje sudove (prosudbe, zakone) prirode.	1
Itaque et in nostro populo, et in ceteris,	
Stoga u našem narodu, a i u ostalima,	1
deorum cultus religionumque sanctitates existunt	
kult bogova i vjerske pobožnosti pokazuju se	1
in dies maiores atque meliores.	
i iz dana u dan većima i boljima.	1
Idque evenit non temere nec casu,	
A to se ne događa ni nasumce ni slučajno,	1

sed quod et praesentes saepe di vim suam declarant,	
nego i stoga što često nazočni (i nazočnošću) bogovi pokazuju svoju moć,	1
ut et apud Regillum bello Latinorum,	
kao što su i u Latinskome ratu kod Regilskoga jezera,	1
cum A. Postumius dictator cum Octavio Mamillio Tusculano proelio dimicaret,	
kad se diktator A. Postumije borio s Oktavijem Mamilijem iz Tuskula,	1
in nostra acie Castor et Pollux	
Kastor i Poluks u našem bojnemu redu	1
ex equis pugnare visi sunt.	
bili viđeni kako se na konjima bore.	1

ZADACI:**8 bodova**

1. *Ciceron se bavio* a) **govorništvom**; b) **politikom**; c) **filozofijom**; (*književnost, epistolografija*) (3)
2. Navedi razlog uporabe konjunktiva **possit** na početku drugog retka drugog odlomka.
_____ **predikat zavisno-upitne rečenice** _____ (1)
3. Od *glagolskog oblika extabuisse* napiši:
 - a) infinitiv prezenta pasivnog **__extabesci__** (1)
 - b) particip prezenta aktivnog **__extabescens, -entis__** (1)
4. Pronađi u prvom odlomku konstrukciju *akuzativa s infinitivom* i odredie:
 - a) izraz koji je zahtijeva **__potest apertum esse__** (1)
 - b) subjekt konstrukcije **__numen__**, predikat konstrukcije **__esse__** (1)

(nema priznavanja pola boda, mora točno pisati i subjekt i predikat konstrukcije da bi se priznao cijeli bod u zadatku)

TABLICA USPJEHA IZRAŽENOG U POSTOCIMA

Natjecatelji se rangiraju ovako: % uspjeha u prijevodu (tablica 1) + % uspjeha u odgovorima na pitanja (tablica 2)

Tablica 1 - Prijevod	
31	80,00
30	77,42
29	74,84
28	72,26
27	69,68
26	67,10
25	64,52
24	61,94
23	59,36
22	56,78
21	54,20
20	51,62
19	49,04
18	46,46
17	43,88
16	41,30
15	38,72
14	36,14
13	33,56
12	30,98
11	28,40
10	25,82
9	23,22
8	20,64
7	18,06
6	15,48
5	12,90
4	10,32
3	7,74
2	5,16
1	2,58

Tablica 2 - zadaci	
8	20,00
7	17,45
6	14,95
5	12,45
4	9,95
3	7,45
2	4,95
1	2,45

Uputa:

Broj bodova postignutih na prijevodu valja naći u tablici 1 - Prijevod, broj bodova postignutih na zadacima u tablici 2 - Rješenja zadataka.

Zbroje se postoci koji odgovaraju postignutim bodovima (naći ćete ih u lijevom stupcu). To je - u postocima izražen - uspjeh natjecatelja.

Primjer: Natjecatelj je postigao 18 bodova na prijevodu i 6 bodova na zadacima. Uz 18 u tablici 1 nalazimo 47,37 %, uz 6 u tablici 2 – 15,79 %.

$$47,37 \% + 15,79 \% = 63,16\%$$

Natjecatelj je riješio 63,16% testa.